

از قرآن و حدیث عقیدہات را بیاموز

تألیف:

محمد بن جمیل زینو

ترجمہ و تخریج احادیث:

مولانا شہید عبدالرب سیدزادہ رحمہ اللہ

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت های مفید

www.aqeedeh.com

www.islamtxt.com

www.ahlesonnat.com

www.isl.org.uk

www.islamtape.com

www.blestfamily.com

www.islamworldnews.com

www.islamage.com

www.islamwebpedia.com

www.islampp.com

www.videofarda.com

www.nourtv.net

www.sadaislam.com

www.islamhouse.com

www.bidary.net

www.tabesh.net

www.farsi.sunnionline.us

www.sunni-news.net

www.mohtadeen.com

www.ijtehadat.com

www.islam411.com

www.videofarsi.com

بسم الله الرحمن الرحيم
فهرست مطالب

آغاز سخن.....	۵
پیشگفتار از گردآورنده.....	۷
حق خداوند بر بندگان.....	۸
س ۱: چرا خداوند ما را آفرید؟.....	۸
س ۲: عبادت چیست؟.....	۸
س ۳: چگونه خدا را عبادت کنیم؟.....	۹
س ۴: آیا خداوند را با بیم و امید عبادت کنیم؟.....	۹
س ۵: احسان در عبادت چیست؟.....	۹
اقسام و فوائد توحید.....	۱۰
س ۶: چرا خداوند پیامبران را فرستاد؟.....	۱۰
س ۷: توحید ربوبیت چیست؟.....	۱۰
س ۸: توحید الوهیت چیست؟.....	۱۱
س ۹: توحید اسماء و صفات چیست؟.....	۱۱
س ۱۰: خداوند کجاست؟.....	۱۲
س ۱۱: آیا خداوند با ما است؟.....	۱۲
س ۱۲: فائده یگانه پرستی چیست؟.....	۱۲
شرائط قبول اعمال.....	۱۳
س ۱۳: شراط قبولیت اعمال کدام اند؟.....	۱۳

شرک اکبر..... ۱۵

س ۱: بزرگترین گناه نزد خداوند کدام است؟..... ۱۵

س ۲: بزرگترین شرک کدام است؟..... ۱۵

س ۳: آیا اکنون هم در این امت شرک وجود دارد؟..... ۱۵

س ۴: حکم خواندن مردگان و غائبین چیست؟..... ۱۶

س ۵: آیا دعاء عبادت است؟..... ۱۶

س ۶: آیا مردگان می‌شنوند؟..... ۱۷

اقسام شرک اکبر..... ۱۷

س ۷: آیا از مردگان و از غائبین استعانت بطلبیم؟..... ۱۷

س ۸: آیا استعانت بغیر از خداوند جائز است؟..... ۱۷

س ۹: آیا از زندگان استعانت جوئیم؟..... ۱۸

س ۱۰: آیا نذر برای غیر از خداوند جائز است؟..... ۱۸

س ۱۱: آیا قربانی باری غیر خدا جائز است؟..... ۱۸

س ۱۲: آیا قبور را جهت تقرب و طواف کنیم؟..... ۱۹

س ۱۳: حکم سحر (جادو) چیست؟..... ۱۹

س ۱۴: آیا قول کاهن و فال‌گو را که از غیب خبر می‌دهند تصدیق نمائیم؟..... ۱۹

س ۱۵: آیا کسی غیر از خدا غیب می‌داند؟..... ۲۰

س ۱۶: آیا جهت شفایابی نخ و انگشتر بپوشیم؟..... ۲۰

س ۱۷: آیا جهت حفاظت از نظر و زخم چشم مهره ببندیم؟..... ۲۰

س ۱۸: حکم عمل به قوانین مخالف اسلام چیست؟..... ۲۱

س ۱۹: وسوسه شیطان را چگونه رد نمائیم؟..... ۲۱

س ۲۰: چه کسی خدا را آفرید؟..... ۲۱

- س ۲۰: ضرر شرک اکبر چیست؟ ۲۲
- س ۲۱: آیا عمل صالح با شرک مفید است؟ ۲۲
- شرک اصغر** ۲۳
- س ۱: شرک اصغر کدام است؟ ۲۳
- س ۲: آیا سوگند خوردن به غیر نام خدا جائز است؟ ۲۳
- توسل و طلب شفاعت** ۲۴
- س ۱: با چه اعمالی به خدا توسل جوئیم؟ ۲۴
- س ۳: آیا طلب دعا از اشخاص زنده جائز است؟ ۲۶
- س ۴: ماموریت پیامبر ﷺ چیست؟ ۲۶
- س ۵: از چه کسی شفاعت پیامبر را بطلبیم؟ ۲۷
- س ۶: آیا از اشخاص زنده شفاعت بطلبیم؟ ۲۷
- س ۷: آیا پیامبر را بیش از حد تعریف کنیم؟ ۲۸
- جهاد و ولاء و حکم آنها** ۲۹
- س ۱: حکم جهاد در راه خدا چیست؟ ۲۹
- س ۲: ولاء چیست؟ ۲۹
- س ۳: آیا دوستی با کفار و یاری کردن آنها جائز است؟ ۲۹
- س ۴: ولی کیست؟ ۳۰
- س ۵: مسلمین بر چه اساسی حکم می‌کنند؟ ۳۰
- عمل به قرآن و سُنَّت** ۳۰
- س ۱: چرا خداوند قرآن را نازل کرد؟ ۳۰
- س ۲: حکم عمل بر حدیث صحیح چیست؟ ۳۱

- س ۳: آیا قرآن ما را از حدیث بی‌نیاز می‌کند؟ ۳۱
- س ۴: آیا قول غیر خدا را بر قول خدا و پیامبرش مقدم بداریم؟ ۳۱
- س ۵: اگر با یکدیگر اختلاف کردیم چه کار کنیم؟ ۳۲
- س ۶: خدا و پیامبرش را چگونه دوست می‌داری؟ ۳۳
- س ۷: آیا عمل را ترک کنیم و توکل بر تقدیر کنیم؟ ۳۳
- سُنَّت و بدعت** ۳۴
- س ۱: آیا در دین بدعت حسنه هست؟ ۳۴
- س ۲: بدعت در دین کدام است؟ ۳۴
- س ۳: آیا در اسلام سنت حسنه هست؟ ۳۴
- چه زمانی نصرت الهی شامل حال مسلمین جهان خواهد شد؟ ۳۵
- س ۴: مسلمانان چه وقت یاری خواهند شد؟ ۳۵
- دُعای مُسْتَجَاب** ۳۶
- نامه‌ای از شهید رحمه‌الله** ۳۷

بسم الله الرحمن الرحيم

آغاز سخن

حمد لا محدود مر معبود بر حق را که خلقت بشر را از خاک آغاز نموده و به نعمت عقل و ایمان بر عرشیان برتری بخشید.
و درود اسلام بر تاجدار رسل و دردانه موجودات نبی خاتم که در ابلاغ رسالت و ادای امانت سعی بلیغ به خرج داد.
و رضوان الهی بر یاران با وفا و شاگردان مکتب قرآن و سرمستان باده توحید که حق رفاقت را ادا نمودند.

اما بعد:

در این مقطع زمانی که احزاب و مذاهب برای تشویش اذهان نو نهالان و امیدهای جامعه گوی سبقت را از یکدیگر برده اند و تقریباً یک نوع کشمکش روحی و روانی دامن گیر جوانان شده است.
و از طرفی دیگر در نهاد اکثریت جوانان روح حق طلبی و دسترسی به قرآن و سنت جوانه زده است و هر یکی از مبلغان احزاب و گروه ها مدعی تمسک به این دو اصل اساسی هست لازم بود پرده از پاره ای از مسائل ابدایی و عقیدتی که در هاله ای از بگو مگوهای ضد و نقیض مسلمان نماهای تبشیری فرو رفته اند برداشته شوند.
تا تشنگان ایمان معنویت در گم گشته خود را در پرتوی قرآن و سنت دریابند پس در این رساله کوتاه و مختصر که پیش نظر دارید دریائی از معارف و عقاید اسلامی کوزه بند گردیده است که مسائل مهم و اساسی اسلامی به عبارتی سهل به صورت پرسش و پاسخ مطرح گردیده است که با تأسف شدید مورد بی توجهی و بی مهری و یا محل اختلاف نظر برخی از مسلمانان قرار گرفته است. برادر شهیدم عبدالرب سیدزاده هنگامی که ضعف

عقیدتی عده‌ای از مجاهدین افغان زمین را مشاهده نمود بی‌درنگ قدمی مؤثر برداشته رساله مورد نظر را که برای مبتدیان و نو واردان در معركة حق علیه باطل مفید دانست به ترجمه آن کمر همت بر بست تا در آن سنگلاخ‌ها و صحراهای پر ماجرای افغان زمین عقیده توحید را با علم و عمل در قلوب مسلمین جهان مستحکم نماید و ضمن سلاح معنوی کمال استفاده را نموده کاخ‌های متزلزل و دل‌های مرعوب مستکبران جهان را به دیار عدم بفرستد. آری! برادر شهید که جز اعلای پرچم اسلام و رهایی بخشیدن ملت مظلوم افغان از زیر یوغ سردمداران کفر هدفی دیگر نداشت حوزه‌های عملی کراچی پاکستان را الوداع گفته کفن سر سد بسته با در نظر داشت تمام مشکلات و مصائب مادی به گروه مجاهدین نستوه افغان پیوست و طی اجازت نامه‌ای کتبی^۱ از والد محترمش جذب و ایمانی و حمیت اسلامی و غیرت دینی خود را نسبت به خواهران و کودکان بی‌سرپرست و به خاک و خون آغشته افغان زمین ابراز داشت و به فکر نجات کشتی انسانیت از چنگال گرداب‌های خروشان استکبار جهانی افتاد تا شاید بتواند روحی تازه در کالبد کاروان بشریت بدمد و چون شمعی فروزان از وجود خود در گذشت، تا به معتقدین به دین مبین اسلام درس حیات شرافت‌مندانه عنایت فرماید.

ترجمه این رساله «خذ عقیدتك» بعد از شهادت آن نوجوان که بیست و دومین بهار زندگی خود را به پایه تکمیل نه رسانید در برخی از نوشتجات و نوارهایش یافت شد که هم‌اکنون به همت چندی از دلسوزان و راهروان آن شهید نازنین در قالب کتابچه‌ای در دسترس خوانندگان محترم قرار می‌گیرد.

به امید آنکه کمال استفاده را از این رساله کوتاه برده باشید تا موجبات شادی روح مؤلف و مترجم را فراهم کرده باشید. **وصلی الله تعالی علی محمد وآله وصحبه أجمعین.**

۱۴۱۶/۴/۱۰ هـ

۱۳۷۴/۶/۱۲ ش.

۱- که در آخر همین رساله چاپ شده است.

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار از گردآورنده

هر ثناء و ستائشی فقط برای خداست او را سپاس می‌گوئیم و از او استعانت می‌طلبیم و از او طلب آموزش می‌کنیم و از شر نفس‌ها و اعمال خویش بها و پناه می‌جوئیم، کسی را که خدا هدایت کند پس هیچ گمراه کننده‌ای مر او را نیست و کسی را که او گمراه کند هیچ هدایت دهنده‌ای مر او را نخواهد بود و گواهی می‌دهیم که کارسازی جز خدای بگانه و لا شریک نیست و گواهی می‌دهیم که محمد ﷺ بنده و فرستاده اوست.

بعد از حمد و ثناء اینکه در این جزوه پرسش‌های مهمی در مورد عقیده اسلامی مطرح شده است که بنده جواب‌شان را از دیدگاه قرآن و حدیث می‌دهم تا خواننده به صحت جواب مطمئن شود زیرا عقیده توحید^۱ اساس پیروزی انسان در دنیا و آخرت است، و از خداوند خواهم که این رساله را برای مسلمین نافع قرار دهد و آن را صرفاً برای رضای خویش بپذیرد.

محمد بن جمیل زینو

۱- توحید: یکتاپرستی، خدا را یگانه دانستن. مترجم

حق خداوند بر بندگان

س ۱: چرا خداوند ما را آفرید؟

ج ۱: خداوند ما را آفرید تا او را بپرستیم و هیچ چیزی را (در هنگام عبادت و پرستش) با او شریک نورزیم و دلیل آن قول خداوند است: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاریات: ۵۶]. «و من جن و انس را نیافریدیم مگر برای اینکه عبادت مرا کنند».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا»^۱. «حق خداوند بر بندگان این است که او را بپرستند و هیچ چیزی را با او شریک نگیرند».

س ۲: عبادت چیست؟

ج ۲: عبادت^۲ اسم جامعی است از گفتارهای و کردارهایی که خداوند دوست می‌دارد مانند دعا، نماز، قربانی و غیره خداوند می‌فرماید: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [الأنعام: ۱۶۲]. «بگو به درستی که نماز و عبادت و زندگی و مگر من از آن پروردگار جهانیان است»، و پیامبر ﷺ فرمود که خداوند می‌فرماید: «وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ»^۳. «بند من به هیچ وسیله‌ای نمی‌تواند به من تقرب و نزدیکی جوید که (آن وسیله) در نزد من محبوبتر از عباداتی باشد که بر او فرض کرده‌ام».

۱- رواه البخاري ۴۴/۶ و مسلم ۳۰-۴۹.

۲- به عبارت دیگر: اظهار آخرین درجه خضوع و نهایت تسلیم و اطاعت بی‌قید و شرط در برابر ذات پاک و پروردگار را عبادت می‌نامند. مترجم.

۳- رواه البخاري ۳۴۹/۱۱ (۶۵۰۲).

س ۳: چگونه خدا را عبادت کنیم؟

ج ۳: همان‌گونه که خدا و پیامبرش به ما دستور داده‌اند خداوند می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾ [محمد: ۳۳].

«ای مؤمنان از خدا و رسول او اطاعت کنید و اعمال خود را باطل ننمائید». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا، فَهُوَ رَدٌّ»^۱.

«هرکس عملی انجام دهد که دین ما آن را تأیید نکند مردود است».

س ۴: آیا خداوند را با بیم و امید عبادت کنیم؟

ج ۴: آری، باید خدا را با بیم و امید عبادت کنیم خداوند درحالی که مؤمنین را تعریف می‌کند می‌فرماید: ﴿يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا﴾ [السجدة: ۱۶]. «پروردگارش را با بیم و امید می‌خوانند». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «أَسْأَلُ اللَّهَ الْجَنَّةَ، وَأَعُوذُ بِهِ مِنَ النَّارِ»^۲. «از خداوند بهشت می‌خواهم و از آتش دوزخ به او پناه می‌برم».

س ۵: احسان در عبادت چیست؟

ج ۵: احسان مراقبت خداوند در عبادت (انسان) است، خداوند می‌فرماید: ﴿الَّذِي يَرَبُّكَ حِينَ تَقُومُ ۖ وَتَقْلُبُكَ فِي السَّجْدَيْنِ﴾ [الشعراء: ۲۱۸-۲۱۹]. «(همان) کسی که تو را به هنگامی که (برای عبادت) بر می‌خیزی می‌بیند. و (نیز) حرکت (و نشست و بر خاست) تو را میان سجده‌کنندگان (می‌بیند)». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ»^۳. «احسان اینست که خدا را چنان بپرستی که گویا تو در محضر او تعالی

۱- رواه مسلم في صحيحه ۱۳۴۴/۳. (۱۷۱۸). (۱۸) الأفضية: باب نقض الأحكام الباطلة ورد محدثات الأمور.

۲- رواه أبو داود في سننه.

۳- رواه مسلم (۸) والترمذي (۶۱۳) وأبو داود (۴۶۹۵) والنسائي (۹۷/۸).

قرار داری و باری تعالی را عیناً مشاهده می‌کنی و اگر عقیده‌ات چنان کامل نیست پس یقین بدان که او ترا می‌بیند».

اقسام و فوائد توحید

س ۶: چرا خداوند پیامبران را فرستاد؟

ج ۶: آنان را فرستاد تا مردم را به سوی عبادت او فرا خوانند و شرک را از او نفی کنند، خداوند می‌فرماید: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ۳۶]. «یقیناً ما در (میان) هر امت پیامبری را فرستادیم که الله یکتا را بپرستید، و از طاغوت اجتناب کنید».^۱

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ».^۲ «انبیاء باهم برادراند و دین‌شان یکی است».

س ۷: توحید ربوبیت چیست؟

ج ۷: توحید ربوبیت عبارت از یگانه دانستن خداوند است در تمامی افعالش از قبیل خلق کردن و چرخاندن نظام کائنات و غیره..... خداوند می‌فرماید: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾.^۳ «ستایش من خدائی را که پرورش‌دهنده تمام جهانیان است». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «أَنْتَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ». «توئی پروردگار آسمان‌ها و زمین».

۱- طاغوت: عبارتست از هر معبود باطل و هر دعوت‌دهنده بسوی گمراهی. مترجم.

۲- رواه البخاری.

۳- تمام پیامبران در دعوت توحید و اصول دین اتفاق دارند اما با مرور زمان و مصلحت امت‌ها پاره‌ای از فروعات قابل رد و بدل می‌باشند. مترجم.

س ۸: توحید الوهیت چیست؟

ج ۸: توحید الوهیت عبارت از یگانه‌پرستی خداوند در عبادت است مانند دعا، نذر، و قربانی^۱ خداوند می‌فرماید: ﴿وَاللَّهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ۱۶۳].

«و خدای شما خدائی است یکتا جز او خدائی نیست او بخشندهٔ مهربان است». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»^۲. «پس باید نخستین چیزی که شما مردم را به آن دعوت می‌دهید گواهی دادن بر این باشد که معبود بر حقى جز الله نیست».

و در روایت بخاری چنین آمده است: «تا این که آنها خدای یکتا را بپرستند».

س ۹: توحید اسماء و صفات چیست؟

ج ۹: توحید اسماء و صفات عبارت از اثبات حقیقی آن صفاتی است برای خداوند که توسط آن خود را در قرآن ستوده و یا پیامبرش در احادیث صحیحہ او را بدان صفات ستوده است بدون تاویل و تعطیل و تمثیل و تفویض مانند استواء بر عرش، و فرود آمدن خدا به آسمان دنیا، و دست بودن برای او و دیگر صفاتی که شایستهٔ حال و کمال اوست، خداوند می‌فرماید: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]. «هیچ چیزی مثل او نیست و او شنوای بینا است».

۱- که هر یک از این‌ها عبادتی مستقل است و کسی را در این عبارات با خداوند شریک نمودن شرک در عبادت محسوب شده منافى توحید الوهیت می‌باشد. م.

۲- رواه البخاري ۳۴۷/۱۳ (۷۳۷۲) و مسلم ۵۱/۱ (۱۹) والبعوي في شرح السنة ۴۷۲/۵ اکثر فرقه‌های اسلامی در مسئله اسماء و صفات باری تعالی دچار بحران‌های شدید شده‌اند و از گفته‌های فلاسفه متأثر شده و صفات الهی را در ترازوی عقل سنجیده‌اند غافل از این که ذات و صفات باری تعالی برتر از آن است که تصور کرده‌اند. ﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ﴾. مترجم.

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «يُنْزِلُ اللَّهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا»^۱.
 «خداوند هر شب به آسمان دنیا فرود می‌آید (فرود آمدنی که شایسته حال و کمال اوست
 و به هیچ یک از مخلوقاتش شبیه نیست)».

س ۱۰: خداوند کجاست؟

ج ۱۰: خداوند بالای عرش روی آسمان است خداوند می‌فرماید: ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ [طه: ۵]. «خدای رحمان بر عرش قرار گرفت». (چنان قرار گرفتنی که
 شایان شان اوست.

پیامبر ﷺ می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ كِتَابًا... فَهُوَ عِنْدَهُ فَوْقَ الْعَرْشِ».
 «همانا خداوند نوشته‌ای را نگاشت... پس آن نوشته را نزد خودش بالای عرش است».

س ۱۱: آیا خداوند با ما است؟

ج ۱۱: آری او با شنیدن و دیدن و علمش با ما است زیرا می‌فرماید: ﴿قَالَ لَا تَخَافُ أَ
 إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَى﴾ [طه: ۴۶]. «گفت مترسید که من با شما هستم می‌شنوم و
 می‌بینم».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ»^۲. «همانا شما خدای
 شنوا و نزدیکی را می‌خوانید که او (به وسیله علمش) با شماست».

س ۱۲: فائده یگانه پرستی چیست؟

ج ۱۲: فائده یگانه پرستی در آخرت عبارت از نجات از عذاب و هدایت در دنیا و
 آمرزش گناهان است خداوند می‌فرماید: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ

۱- رواه مسلم ۵۲۱/۱ (۷۵۸) والبخاري ۲۹/۳ (۱۱۴۵) والبعوي في شرح السنة ۶۶/۴ (۹۴۸).

۲- رواه مسلم «بر خلاف تصور برخی از مردم که می‌گویند ذات باری تعالی هر جا وجود دارد». مترجم.

لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿۸۲﴾ [الأنعام: ۸۲]. «کسانی که ایمان آوردند و ایمان خود را با ظلم (شرک) مخلوط نکردند امن از آن ایشان است و راه یافتگان هم ایشانند»^۱.
و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «حق بندگان بر خدا این است که کسی که با او چیزی شریک نکرده عذاب ندهد».

شرائط قبول اعمال

س ۱۳: شراط قبولیت اعمال کدام‌اند؟

ج ۱۳: شراط قبولیت اعمال نزد خداوند عبارتند از سه چیز:

۱: ایمان آوردن به خدا و یگانگی او، خداوند می‌فرماید: ﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿۱۰۷﴾﴾ [الک‌هف: ۱۰۷]. «کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند منزل‌شان باغ‌های بهشت است».
پیامبر ﷺ می‌فرماید: «قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقِمَّ». «بگو ایمان آوردم به خدا و سپس استقامت کن».

۲- اخلاص: و آن عبارت از انجام عمل نیک باری رضای خدا بدون از شهرت و ریا کاری است، خداوند می‌فرماید: ﴿فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ [غافر: ۱۴]. «پس عبادت کنید خدا را در حالی که خالص کننده باشید عبادت را برای او».

۱- فائدة دیگر یگانه‌پرستی این است که شخص موحد در جامعه توحید زیر بار ظلم نمی‌رود. و بیم و هراسی از طاغوتیان و بت‌های زنده و مرده و آستانه‌ها و قبرها ندارد و هرگز سر سجده به در دیگران نمی‌ساید.
موحد چه برپای ریزی زرش، چه فولاد هندی نهی برسرش، امید و هراسش نباشد زکس، بر این است بنیاد توحید و بس.

۳- موافقت با آنچه پیامبر ﷺ امر و نهی فرموده است خداوند می‌فرماید: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ۷]. «و هر دستوری که رسول به شما داد بگیرید و از هر گناهی شما را باز داشت باز بایستید».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا، فَهُوَ رَدٌّ»^۱. «هر کس عملی انجام دهد که دین ما آن را تایید نکند مردود است».

۱- رواه مسلم ۱۳۴۴/۳ (۱۷۱۸). (۱۸)

شُرک اکبر

س ۱: بزرگترین گناه نزد خداوند کدام است؟

ج ۱: بزرگترین گناه شرک ورزیدن با خداست به دلیل این قوم خداوند (از زبان لقمان عليه السلام) که می فرماید: ﴿يَبْنَى لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ [لقمان: ۱۳]. «ای پسرک من به خدا شرک میار زیرا که شرک ظلمی است بسیار بزرگ». هنگامی که از پیامبر صلی الله علیه و آله پرسیدند که بزرگترین گناه چیست؟ فرمود: «أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدًّا وَهُوَ خَلْقَكَ»^۱.

«اینکه با خدا کسی را شریک کنی و حال آنکه او تو را آفریده است».

س ۲: بزرگترین شرک کدام است؟

ج ۲: بزرگترین شرک عبادت و پرستش غیر خداوند است مانند خواندن غیر الله و استمداد از مردگان و یا از زندگان غائب، خداوند می فرماید: ﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ [النساء: ۳۶]. «و بندگی نمائید خدا را و چیزی را با او شریک نورزید». و پیامبر صلی الله علیه و آله می فرماید: «مَنْ أَكْبَرَ الْكِبَائِرِ الشِّرْكَ بِاللَّهِ»^۲. «از بزرگترین گناهان کبیره (یکی) شرک ورزیدن با خداوند است».

س ۳: آیا اکنون هم در این امت شرک وجود دارد؟

ج ۳: بله، وجود دارد زیرا خداوند می فرماید: ﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ﴾ [یوسف: ۱۰۶]. «بیشترشان به خدا ایمان نمی آرند مگر در همان حال مشرکند».

۱- رواه البخاري ۴۹۱/۱۳ (۷۵۲۰) ومسلم ۹۰/۱ (۸۶).

۲- رواه البخاري.

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ أُمَّتِي بِالْمُشْرِكِينَ وَحَتَّى يَعْبُدُوا الْأَوْثَانَ»^۱. «قیامت برپا نمی‌شود تا اینکه گروهی از امت من با مشرکین بپیوندند و بت‌ها را بپرستند».

س ۴: حکم خواندن مردگان و غائبین چیست؟

ج ۴: خواندن مردگان و غائبین شرک بزرگی است خداوند می‌فرماید: ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [یونس: ۱۰۶]. «و نیز مرا فرموده که) غیر از خدای یکتا هیچ یک از این خدایان باطل که به حال تو نفع و ضرری ندارند به خدایی مخوان و گرنه (مشرک شده) از ستمکاران خواهی بود».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدَاءَ النَّارِ»^۲. «کسی که بمیرد در حالی که به غیر از خدا کس دیگری را (با او) شریک می‌خواند به دوزخ داخل می‌شود».

س ۵: آیا دعاء عبادت است؟

ج ۵: آری! دعا عبادت است خداوند می‌فرماید: ﴿قَالَ رَبُّكُمْ أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [غافر: ۶۰]. «و پروردگارتان فرمود که مرا بخوانید تا اجابت کنم شما را به درستی کسانی که از عبادت من استکبار می‌ورزند به زدودی با ذلت داخل جهنم خواهند شد».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»^۳. «دعا عین عبادت است».

۱- رواه الترمذي ۴۹۹/۴ (۲۲۱۹).

۲- رواه البخاري .

۳- رواه الترمذي (۲۹۶۹) (۳۲۴۷ و ۳۳۷۲). و ابن ماجه ۳۸۲۸ و ابوداود (۱۴۷۹).

س ۶: آیا مردگان می‌شنوند؟

ج ۶: نمی‌شنوند، خداوند می‌فرماید: ﴿إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَى﴾ [النمل: ۸۰]. «همانا توبه مردگان نمی‌شنوایی». و در جای دیگر می‌فرماید: ﴿وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ﴾ [فاطر: ۲۲]. «و نیستی تو شنواننده کسانی را که در قبرها هستند».

اقسام شرک اکبر

س ۷: آیا از مردگان و از غائبین استعانت بطلبیم؟

ج ۷: از آنها استعانت نمی‌طلبیم زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ۖ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ﴾ [النحل: ۲۰-۲۱]. «و آنان را که غیر از خدا می‌خوانند چیزی را خلق نمی‌کنند و خود مخلوق‌اند، و این‌ها مرده و از حیات بی‌بهره‌اند و هیچ حس و شعور ندارند که چه وقت برانگیخته می‌شوند». و در جای دیگر می‌فرماید: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ﴾ [لقمان: ۹]. «یاد کن هنگامی را که استغاثه و زاری به پروردگار خود می‌کردید (که شما را بر دشمن غلبه دهد) پس دعای شما را اجابت کرد». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ»^۱. «ای خدای حی و قیوم از رحمت استعانت می‌طلبم».

س ۸: آیا استعانت بغیر از خداوند جائز است؟

ج ۸: جائز نیست، و دلیل قول خداوند است: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [الفاتحه: ۵]. «تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری می‌طلبیم». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «إِذَا سَأَلْتَ فَسَأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَاسْتَعْنِ بِاللَّهِ»^۲. «هرگاه چیزی می‌خواهی از خدا بخواه، و اگر یاری می‌جوئی از خدا بجوی».

۱- رواه الترمذی ۵۳۹/۵ (۳۵۲۴).

۲- رواه الترمذی ۶۶۷/۴ (۵۱۶) وأحمد (۲۶۶۴) والقضاعي ۴۳۴/۱ (۷۴۵).

س ۹: آیا از زندگان استعانت جوئیم؟

ج ۹: آری به آنچه دست رسی دارند زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾ [المائدة: ۲]. «در نیکو کاری و تقوی با همدیگر همکاری کنید». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ»^۱. «خداوند در صدد کمک بنده است تا لحظه‌ای که بنده در صدد کمک به برادرش باشد».

س ۱۰: آیا نذر برای غیر از خداوند جائز است؟

ج ۱۰: نذر بغیر از خدا برای کس دیگر جائز نیست به دلیل این قول خداوند از زبان مادر مریم صدیقه سلام الله علیها که می‌فرماید: ﴿رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا﴾ [آل عمران: ۳۵]. «پروردگارا! من عهد کرده‌ام فرزندی که در شکم من است از فرزندی خود باری خدمت تو آزاد نمایم». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللَّهَ فَلْيُطِيعْهُ وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ»^۲. «اگر کسی نذر کند که اطاعت خدا را نماید پس باید اطاعت کند و اگر کسی نذر کند که نافرمانی خدا را بکند پس نافرمانی‌اش را نکند».

س ۱۱: آیا قربانی باری غیر خدا جائز است؟

ج ۱۱: جائز نیست، و دلیل قول خداوند است: ﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ﴾ [الکوتر: ۲]. «پس باری پروردگارت نماز بگذار و قربانی کن». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ»^۳. «لعنت کند خداوند کسی را که برای غیر خدا قربانی کند».

۱- رواه مسلم ۲۰۷۴/۴ (۲۶۹۹) والبخاری في شرح السنة ۲۷۳/۱ (۱۲۷).

۲ رواه البخاری ۵۸۱/۱۱ (۶۶۹۶) والموطأ ص: ۲۴۹ في النذور والإيمان باب ما لا يجوز من النذور في معصية الله، والبخاری في شرح السنة ۲۱/۱۰ (۲۴۴۰).

۳- رواه مسلم ۱۵۶۷/۴ (۱۹۷۸) والبخاری ۲۲۶/۱۱ (۲۷۸۸).

س ۱۲: آیا قبور را جهت تقرب و طواف کنیم؟

ج ۱۲: به جز کعبه چیز دیگری را طواف نمی‌کنیم زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾ [الحج: ۲۹]. «و باید این خانه قدیم را طواف نمایند». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «مَنْ طَافَ بِالْبَيْتِ سَبْعًا وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ كَانَ كَعِتْقِ رَقَبَةٍ»^۱. «کسی که خانه کعبه را هفت مرتبه طواف کند و دو رکعت نماز بگذارد برابر آزاد نمودن یک غلام است».

س ۱۳: حکم سحر (جادو) چیست؟

ج ۱۳: سحر از اسباب کفر است، خداوند می‌فرماید: ﴿وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ﴾ [البقرة: ۱۰۲]. «و لیکن شیاطین کافر شدند که به مردم سحر می‌آموختند».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ الشِّرْكَ بِاللَّهِ وَالسَّحْرُ...»^۲. «از هفت چیز مهلک پرهیز کنید (زیرا که این‌ها از گناهان کبیره هستند از آن جمله) شریک آوردن با خداوند و سحر کردن می‌باشد».

س ۱۴: آیا قول کاهن و فال‌گو را که از غیب خبر می‌دهند تصدیق نمائیم؟

ج ۱۴: آنها را تصدیق نمی‌نمائیم به دلیل قول خداوند که می‌فرماید: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ [النمل: ۶۵]. «بگو در آسمان‌ها و زمین جز خدای یکتا کسی غیب را نمی‌داند». و پیامبر ﷺ فرمود: «مَنْ أَتَى عَرَافًا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ»^۳. «کسی که نزد کاهن و فال‌گویی بیاید و آنچه (او از اخبار غیبی) می‌گوید آن را تصدیق کند همانا به آنچه بر محمد فرود آمده کافر شده است».

۱- رواه ابن ماجه ۹۸۵/۲ (۲۹۵۶) في المناسك باب فضل الطواف.

۲- رواه مسلم (۸۹) والبخاري ۱۸۱/۱۲ (۸۶۵۷) والبخاري ۸۶/۱ (۴۵).

۳- رواه أحمد ۴۲۹/۲.

س ۱۵: آیا کسی غیر از خدا غیب می‌داند؟

ج ۱۵: جز خداوند هیچ کسی غیب نمی‌دادند مگر کسی که خداوند از پیامبرانش را به ذریعة وحی مطلع گرداند زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ (۱) إِلَّا مَنْ أُرْتَضِيَ مِنْ رَسُولٍ ﴿[الجن: ۲۶-۲۷]. «(الله) دانای غیب است، و هیچ‌کس را بر (اسرار) غیب خود آگاه نمی‌سازد. مگر رسولانی که آنان را پسندیده (و برگزیده) است». و پیامبر ﷺ فرمود: «لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ»^۱. «جز خداوند هیچ‌کسی علم غیب نمی‌داند».

س ۱۶: آیا جهت شفایابی نخ و انگشتر بپوشیم؟

ج ۱۶: خیر آنها را نمی‌پوشیم به دلیل قول خداوند که می‌فرماید: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ﴾ [الأنعام: ۱۷]. «اگر الله (بخواهد) زیانی به تو برساند، هیچ‌کس جز او نمی‌تواند آن را دفع کند». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «أَمَّا إِنَّهَا لَا تَزِيدُكَ إِلَّا وَهْنًا انْبِذْهَا عَنْكَ فَإِنَّكَ لَوْ مِتَّ وَهِيَ عَلَيْكَ مَا أَفْلَحْتَ أَبَدًا»^۲. «همانا این به جز سستی نفعی به تو نمی‌رساند این را از خود دور کن که اگر در این حالت بمیری هرگز کامیاب نخواهی شد».

س ۱۷: آیا جهت حفاظت از نظر و زخم چشم مهره ببندیم؟

ج ۱۷: خیر! مهره نمی‌بندیم به دلیل قول خداوند که می‌فرماید: ﴿وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ﴾ [الأنعام: ۱۷]. «و اگر خدا بخواهد به تو ضرری برساند بر طرف

۱ رواه الطبرانی.

۲ رواه الحاکم ۲۱۶/۴ وصححه ووافقه الذهبي.

کننده‌ای جز او نیست». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «مَنْ عَلَّقَ تَمِيمَةً فَقَدْ أَشْرَكَ»^۱. «کسی که بر خود تعویذ بیاویزد به درستی که شرک ورزید».

س ۱۸: حکم عمل به قوانین مخالف اسلام چیست؟

عمل نمودن به قوانین مخالف اسلام در صورتی که معتقد به جواز آن باشد کفر است، زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ [المائدة: ۴۴]. «و کسانی که طبق آنچه خدا فرستاده حکم نکنند آنان همان کافرانند». و پیامبر ﷺ فرمود: «وَمَا لَمْ تَحْكَمْ أَتَمَّتْهُمْ بَكِتَابِ اللَّهِ، وَيَتَخَيَّرُوا مِمَّا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ بَأْسَهُمْ بَيْنَهُمْ»^۲. «و حکم نمی‌کنند پیشوایان آنها با کتاب خدا و امتیاز قائل نمی‌شوند در میان اوامر خدا مگر اینکه خداوند آنها را به جان هم می‌اندازد».

سؤالات و وسوسه‌های شیطان را چگونه رد نمائیم

س ۱۹: چه کسی خدا را آفرید؟

ج ۱۹: هرگاه شیطان برای یکی از شما این سؤال را وسوسه کند لازم است که به خدا پناه جوید، خداوند می‌فرماید: ﴿وَأَمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [فصلت: ۳۶]. «و اگر از ناحیه شیطان به تو وسوسه‌ای (رنج و فساد) رسد به خدا پناه جوی (زیرا که) اوست (به دعای خلق) شنوا (و به احوال همه) داناست». و پیامبر ﷺ ما را تعلیم داد که وسوسه شیطان را چنین رد کرده و بگوئیم: «آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ» ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾^۳.

۱ حدیث صحیح رواه احمد فی مسنده ۱۵۶/۴.

۲- حسن رواه ابن ماجه ۱۳۳۳/۲، (۴۰۱۹) فی الفتن، باب: العقوبات.

۳ رواه البخاري ومسلم وأحمد وأبو داود.

«به خدا و رسولش ایمان آوردم، خدا یکی است، خدا بی‌نیاز است کسی از او متولد نشده و نه از مادری متولد شده و هیچ احدی همسر و همتای او نیست».

سپس سه مرتبه جانب چپ خود تُف کند و از شیطان به خدا پناه بجوید و این وسوسه را از دلش بیرون کند، به درستی که این وسوسه از او دور خواهد شد.

س ۲۰: ضرر شرک اکبر چیست؟

ج ۲۰: شرک اکبر باعث ماندن دائمی انسان در دوزخ می‌شود خداوند می‌فرماید: ﴿إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ [المائدة: ۷۲]. «به درستی کسی که شریک بیاورد با خدا، همانا خداوند جنت را بر او حرام گرداند و جایگاهش در آتش خواهد بود، و نیست هیچ یاری کننده‌ای سمتکاران را».

و پیامبر ﷺ فرمود: «وَمَنْ لَقِيَ اللَّهَ يُشْرِكُ بِهِ دَخَلَ النَّارَ»^۱. «کسی که با خدا ملاقات کند در حالی که به او شریک آورده به جهنم در خواهد آمد».

س ۲۱: آیا عمل صالح با شرک مفید است؟

ج ۲۱: هیچ عمل صالح با شرک فایده نمی‌دهد به دلیل قول خداوند که راجع به پیامبران خود فرمود: ﴿وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [الأنعام: ۸۸]. «و اگر آنان شرک می‌کردند هر آئینه اعمال‌شان به باد می‌رفت».

و پیامبر ﷺ فرمود: «قال الله تبارك وتعالى: أنا أغنى الشركاء عن الشرك، مَنْ عَمِلَ عَمَلًا أَشْرَكَ فِيهِ مَعِيَ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكُهُ»^۲. «خداوند می‌فرماید: من بی‌نیازترین شرکاء از شرک هستم، کسی که عملی انجام دهد و با من در آن عمل کس دیگری را شریک نماید، من او و عملش را رها خواهم ساخت». (یعنی آنرا به جهنم می‌اندازم و از هیچ کس باکی ندارم).

مترجم.

۱- رواه مسلم ۹۴/۱ (۹۳).

۲- رواه مسلم ۲۲۸۹/۴ (۲۹۸۵) و ابن ماجه ۱۴۰۵/۲ (۴۲۰۲) والبغوي في شرح السنة ۳۲۴/۱۴ (۴۱۳۶).

شرک اصغر

س ۱: شرک اصغر کدام است؟

ج ۱: شرک اصغر همان ریاء کاری است، خداوند می فرماید: ﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [الكهف: ۱۱۰]. «و کسی که امیدوار است به لقاء پروردگارش پس باید عمل شایسته انجام دهد و هیچ کسی را در عبادت پروردگارش شریک نکند».

و پیامبر ﷺ فرمود: «إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشَّرْكَ الْأَصْغَرَ الرَّيَاءَ»^۱. «همانا خطرناک ترین چیزی که از مبتلا شدن شما به آن حراس دارم شرک اصغر است». یعنی ریاء و از جمله کلمات شرک اصغر سخن مردی است که می گوید: اگر خدا و فلانی نبودند یا آنچه خدا و تو بخواهی (در این مورد) پیامبر ﷺ فرمود: «لَا تَقُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ، وَلَكِنْ قُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ»^۲. «مگوئید آنچه خدا و فلانی بخواهد، بلکه بگوئید که آنچه خدا بخواهد و سپس فلانی اراده کند».

س ۲: آیا سوگند خوردن به غیر نام خدا جائز است؟

ج ۲: سوگند خوردن به هیچ نام دیگری به غیر از نام خدا جائز نیست، خداوند می فرماید: ﴿قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ﴾ [التغابن: ۷]. «بگو، آری قسم به پروردگارم که هر آئینه برانگیخته خواهید شد». و پیامبر ﷺ فرمود: «مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ»^۳. «کسی که بغیر خدا سوگند خورد همانا شرک ورزیده است». و ایضا پیامبر ﷺ فرمود: «مَنْ كَانَ حَالِفًا

۱- رواه أحمد ۴۲۸/۵ و ۴۲۹ وابن حبان في صحيحه (۲۴۹۹). البغوي ۳۲۴/۱۴ (۴۱۳۵۹).

۲- صحيح رواه أبو داود (۴۹۸۰) وأحمد ۳۸۴/۵، ۳۹۴، ۳۹۸.

۳- صحيح رواه أحمد ۴۲۸/۵، ۴۲۹.

فَلْيَخْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَصْمُتْ^۱. «کسی که می‌خواست سوگند بخورد باید به خدا سوگند خورد یا خاموش شود».

توسل و طلب شفاعت

س ۱: با چه اعمالی به خدا توسل جوئیم؟

ج ۱: توسل بر دو گونه است: ۱- توسل جائز و مطلوب ۲- توسل حرام.

توسل جائز و مطلوب همان توسل به اسماء و صفات خدا و اعمال صالح است خداوند می‌فرماید: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸]. «و برای خدا است نام‌هایی نیکو پس خدا را به آن نام‌ها بخوانید».

و در جای دیگر می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ﴾ [المائدة: ۳۵]. «ای مؤمنین از خدا بترسید و به سوی او توسل بجوئید».

و در تفسیر ابن کثیر به نقل از قتاده نوشته است، که به وسیله اطاعت و فرمانبرداری و اعمالی که خداوند را راضی می‌کند به او نزدیک شود.

و پیامبر ﷺ فرمود: «أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ»^۲. «خداوندا! به هر اسمی که از آن تو است از تو سؤال می‌کنم».

و پیامبر ﷺ در پاسخ به سؤال صحابه‌ای که همراهی پیامبر ﷺ را در جنت خواسته بود فرمود: «أَعِنِّي عَلَىٰ نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السُّجُودِ»^۳. «مرا با کثرت سجده بر خویشتن یاری ده».

و توسل جستن به این‌که انسان بگوید پروردگارم به دوستی که من با تو دارم و دوستی که تو با پیامبر و اولیاء داری گناهانم را معاف کن.

۱- رواه البخاري ۴۲۶/۱۱، مسلم (۱۶۴۶) و أبوداود (۳۲۴۹) والترمذي (۱۵۳۴). النسائي ۴، ۵/۷.

۲- صحيح رواه أحمد ۴۵۲/۱.

۳- رواه مسلم: ۳۵۳/۱ (۴۸۹).

و مانند داستان اصحاب غار هنگامی که (دهانه غار بر آنها بسته شد و) به اعمال صالح خود متوسل شدند پس خداوند (دهانه غار را به سبب اعمال صالحه شان گشود) و مشکل‌شان را حل کرد.^۱

توسل حرام: و آن عبارت از خواندن مردگان و طلب حاجات از آنهاست چنان‌که در این زمان مشاهده می‌شود حالانکه این شرک بزرگی است از آنجائی که خداوند می‌فرماید: ﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [یونس: ۱۰۶]. «(و نیز مرا امر فرموده که) غیر از خدای یکتا هیچ یک از این خدایان باطل که به حال تو نفع و ضرری ندارند به خدایی مخوان و گرنه (مشرک شده) از سمتکاران خواهی بود».^۲

اما توسل به حرمت پیامبر ﷺ مثل اینکه بگوئی: ای پروردگارم مرا به حرمت محمد ﷺ شفا بده، این بدعت است زیرا که صحابه کرام رضوان الله علیهم چنین نکرده‌اند و حضرت عمر ﷺ هنگام خشک‌سالی بعد از وفات پیامبر ﷺ به دعای عمویش حضرت عباس ﷺ زنده بود متوسل شد^۳ نه به پیامبر^۴، پس از وفاتش، این‌گونه توسل گاهی منجر به شرک می‌شود، و این هنگامی که وسیله جوینده معتقد به این باشد که خدایان به سفارش انسانی چون امیر و حاکم دارد زیرا که آن خدا را با مخلوق تشبیه داده است.

- ۱- خلاصه این که عمل و فعل صالح خود را تقدیم نموده حل حوائج خود را از خداوند جویا باشد. (مترجم)
- ۲- بنابراین انسان عاقل نباید پیامبران، پیران، فرشتگان، جنات و اولیاء الله را بخواند زیرا ایشان هم مانند همه موجودات دیگر هیچ نفعی و ضروری نمی‌توانند برسانند. (مترجم).
- ۳ حضرت عمر ﷺ هنگام خشک‌سالی به حضرت عباس ﷺ عموی پیامبر ﷺ توسل جست و فرمود: «اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا فَتَسْقِينَا وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَاسْقِنَا». بخاری ۴۹۴/۲ (۱۰۱۰). «خداوند! ما هنگام خشک سالی به پیامبران متوسل می‌شدیم و تو ما را سیراب می‌کردی اکنون (که پیامبر وفات نموده) به عموی پیامبرت (که زنده و در میان ما قرار دارد) متوسل می‌شویم، ما را سیراب کن». (مترجم).
- ۴- باری معلومات بیشتر در این مورد به رساله علامه آل‌بانی حفظه الله «التوسل وأحكامه وأنواعه» مراجعه نمایند.

س ۲: آیا دعا خواستن نیاز به واسطه شدن انسانی دیگر دارد؟

ج ۲: دعا خواستن نیاز به واسطه شدن انسانی دیگر ندارد زیار که خداوند می‌فرماید: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾ [البقرة: ۱۸۶]. «چون بندگانم از تو بپرسند از دوری و نزدیکی من، پس (به آنها بگو که) به راستی من نزدیکم». و پیامبر ﷺ فرمود: «إِنَّكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ»^۱. «همانا شما خدای شنوا و نزدیکی را می‌خوانید که او (به ذریعه علمش) با شماست»^۲.

س ۳: آیا طلب دعا از اشخاص زنده جائز است؟

ج ۳: آری طلب دعا فقط از اشخاص زنده جائز است نه مرده به دلیل قول خداوند در حالی که پیامبر را مخاطب قرار داده فرمود: ﴿وَأَسْتَغْفِرُ لَذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾ [محمد: ۱۹]. «و طلب آمرزش نما برای گناهان خود و استغفار نما برای مردان و زنان مؤمن». و در حدیث صحیحی مروی است: «أَنَّ رَجُلًا ضَرِيرَ الْبَصَرِ أَتَى النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُعَافِيَنِي»^۳. «مرد نابینائی نزد پیامبر آمد و گفت: از خداوند دعا بخواه تا به من عافیت بخشد».

س ۴: ماموریت پیامبر ﷺ چیست؟

ج ۴: ماموریت پیامبر دعوت و تبلیغ مردم به سوی هدایت و کامیابی است، خداوند می‌فرماید: ﴿يَأْتِيهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ [المائدة: ۶۷]. «ای پیامبر! آنچه به سوی تو از جانب پروردگارت نازل شده (جهت هدایت و رشد انسان‌ها به مردم) برسان». و

۱- رواه مسلم ۲۰۷۶/۴ (۲۷۰۴) والبخاري مع الفتح ۴۷۰/۷ (۴۲۰۵) والبخاري ۶۶/۵ (۱۲۸۳).

۲- ﴿ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾، «مرا (به دعا و نیایش) بخوانید، تا (دعای) شما را اجابت کنم».

۳- رواه الترمذي ۵۶۹/۵ (۳۵۷۸).

پیامبر ﷺ پس از اتمام رسالت در اجتماع حجة الوداع به صحابه فرمود: «أَلَا هَلْ بَلَغْتُ؟»^۱. «آیا من پیغام رسالت را برای شما رساندم». (مترجم). صحابه کرام فرمودند: «نَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ»^۲. «ما شهادت می‌دهیم که بیشک تو پیغام رسالت را ابلاغ کردی». سپس پیامبر ﷺ فرمود: «اللَّهُمَّ اشْهَدْ»^۳. «ای پروردگارا تو گواه باش».

س ۵: از چه کسی شفاعت پیامبر را بطلبیم؟

ج ۵: شفاعت پیامبر را از خدا می‌طلبیم، خداوند می‌فرماید: ﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا﴾ [الزمر: ۴۴]. «بگو شفاعت همه‌اش از آن خداست».

و پیامبر ﷺ به صحابه چنین آموخت که بگویند: «اللَّهُمَّ شَفِّعْهُ فِيَّ»^۴. «پروردگارا شفاعت او را در باره من بپذیر».

و پیامبر ﷺ فرمود: «إِنِّي اخْتَبَأْتُ دَعْوَتِي شَفَاعَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا»^۵. «همانا من دعا (مستجاب) خودم را برای روز قیامت ذخیره نموده‌ام تا هرکس از امت من در حالی بمیرد که چیزی را با خدا شریک نکرده باشد برای او شفاعت کنم».

س ۶: آیا از اشخاص زنده شفاعت بطلبیم؟

ج ۶: آری از اشخاص زنده در امور دنیا شفاعت می‌طلبیم، خداوند می‌فرماید: ﴿مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا﴾

۱- رواه الترمذي ۱۳۰۶/۳ (۱۶۷۹).

۲- رواه مسلم ۸۹۰/۲ (۱۲۱۸).

۳- رواه مسلم ۸۹۰/۲ (۱۲۱۸).

۴- صحيح رواه الترمذي ۵۶۹/۵ (۳۵۷۸۹) وأحمد ۱۳۸/۴.

۵- رواه مسلم ۱۸۹/۱ (۱۹۹).

[النساء: ۸۵]. «کسی که شفاعتی (= میانجی) نیک کند، نصیبی از آن برای او خواهد بود. و کسی که شفاعت بدی کند؛ سهمی از آن خواهد داشت». و پیامبر ﷺ فرمود: «اشْفَعُوا تُؤْجَرُوا»^۱. «شفاعت کنید اجر داده می‌شوید».

س ۷: آیا پیامبر را بیش از حد تعریف کنیم؟

ج ۷: خیر! در تعریف آن حضرت ﷺ افراط نمی‌کنیم خداوند می‌فرماید: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ﴾ [الکهف: ۱۱۰]. «بگو همانا من (نیز) انسان مانند شمایم (الا اینکه) به سوی من وحی می‌شود که فقط اله شما یک اله است». و پیامبر ﷺ فرمود: «لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطَرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ»^۲. «مرا بیش از حد تعریف نکنید چنان‌که نصاری عیسی بن مریم را بیش از حد ستودند، جز این نیست که من بنده‌ای هستم، پس بگوئید بنده خدا و رسول او». پس تعریف بی‌حد اهانت به ساحت مقدس پیامبر اسلام می‌باشد. (مترجم).

۱- رواه أبوداود (۵۱۰۹) والبخاری (۱۴۳۲) و ۶۰۲۷، ۶۰۲۸، ۷۴۷۶) ومسلم (۲۶۲۷) والترمذی (۲۸۱۱) والنسائی (۷۷، ۷۸/۵) وأحمد (۴۰۰/۴، ۴۱۳).

۲- رواه البخاری ۴۷۸/۶ (۳۴۴۵) والبیهقی ۲۴۶/۱۳ (۳۶۸).

جهاد و ولاء و حکم آنها

س ۱: حکم جهاد در راه خدا چیست؟

ج ۱: جهاد راه خدا با مال، جان و زبان واجب است خداوند می فرماید: ﴿أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ [التوبة: ۴۱]. «بیرون روید سبکبار و گرانبار و به مالها و جانهایتان در راه خدا جهاد کنید».

و پیامبر ﷺ فرمود: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالسِّنَتُكُمْ»^۱. «با مشرکین با مالها و جانها و زبانهایتان جهاد کنید».

س ۲: ولاء چیست؟

ج ۲: ولاء عبارت از محبت و نصرت است خداوند می فرماید: ﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ﴾ [التوبة: ۷۱]. «مردان مؤمن و زنان با ایمان بعضی از ایشان دوستان بعض دیگرند».

و پیامبر ﷺ می فرماید: «الْمُؤْمِنَ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا». «مسلمانان برای مسلمان دیگر چون ساختمانی است که برخی از آن برخی دیگر را محکم می سازد».

س ۳: آیا دوستی با کفار و یاری کردن آنها جائز است؟

ج ۳: دوستی با کافران و یاری کردن آنها جائز نیست خداوند می فرماید: ﴿وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ﴾ [المائدة: ۵۱]. «و کسی که از شما ایشان را دوست و یاور گیرد او از آنها است».

۱- رواه أبوداود ۲۳/۳ (۲۵۰۴) وأحمد ۱۲۴/۳ والنسائي (۶/۷) وابن حبان في صحيحه (۱۶۱۸) و الحاكم ۸۱/۲ والدارمي ۲۱۳/۲ في الجهاد.

و پیامبر ﷺ فرمود: «إِنَّ آلَ بَنِي فَلَانٍ لَيَسُوءُوا بِأَوْلِيَائِي»^۱. «خانواده بنی فلان دوستان من نیستند».

س ۴: ولی کیست؟

ج ۴: هر مسلمان پرهیزگار ولی است، خداوند می‌فرماید: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿۳۶﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿۳۷﴾﴾ [یونس: ۶۲-۶۳]. «آگاه باشید! همانا دوستان الله، نه ترسی بر آن‌هاست، و نه آن‌ها غمگین می‌شوند. (همان) کسانی که ایمان آوردند، و پرهیزگاری می‌کردند».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «إنما ولي الله وصالح المؤمنين»^۲. «همانا دوست من خدا و مؤمنان صالح‌اند».

س ۵: مسلمین بر چه اساسی حکم می‌کنند؟

ج ۵: مسلمین از روی قرآن و سنت حکم می‌کنند خداوند می‌فرماید: ﴿وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ﴾ [المائدة: ۵۹]. «و حکم کن بین ایشان به آنچه خدا نازل فرموده است».

و پیامبر ﷺ فرمود: «عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ»^۳. «دانای غیب و آشکار تو در میان بندگان حکم می‌کنی».

عمل به قرآن و سنت

س ۱: چرا خداوند قرآن را نازل کرد؟

ج ۱: خداوند قرآن را جهت عمل و سرچشمه هدایت و کامیابی در تمام ابعاد زندگی

۱- صحیح رواه أحمد ۲۰۳/۴ و البخاری ۴۱۹/۱۰ (۵۹۹۰) و مسلم ۷/۱ (۲۱۵).

۲- صحیح رواه أحمد ۲۰۳/۴ و البخاری ۴۱۹/۱۰ (۵۹۹) و مسلم ۹۷/۱ (۲۱۵).

۳- رواه مسلم.

برای انسان‌ها نازل کرد خداوند متعال می‌فرماید: ﴿اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ [الأعراف: ۳]. «آنچه از جانب پروردگارتان به شما نازل شده پیروی کنید». و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «اقْرَأُوا الْقُرْآنَ وَاعْلَمُوا بِهِ وَلَا تَكُلُوا بِهِ»^۱. «همانا قرآن را تلاوت کنید و به آن عمل نمائید و آن را وسیله معاش قرار ندهید».

س ۲: حکم عمل بر حدیث صحیح چیست؟

ج ۲: عمل بر حدیث صحیح واجب است به دلیل این‌که خداوند می‌فرماید: ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ۷]. «آنچه را پیامبر ﷺ به شما دستور می‌دهد بگیرید و از آنچه شما را باز می‌دارد باز بایستید». و پیامبر ﷺ فرمود: «عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهْدِيِّينَ تَمَسَّكُوا بِهَا»^۲. «بر شما است که به سنت من و سنت خلفای راشدین که اسوة هدایت‌اند چنگ بزنید».

س ۳: آیا قرآن ما را از حدیث بی‌نیاز می‌کند؟

ج ۳: قرآن ما را از حدیث بی‌نیاز نمی‌کند خداوند می‌فرماید: ﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ﴾ [النحل: ۴۴]. «و این قرآن را به تو نازل کردیم تا برای مردم آنچه را به ایشان نازل شده بیان کنی». و پیامبر ﷺ فرمود: «أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ»^۳. «آگاه باشید که به من قرآن و همان اندازه دیگر به آن از دستورات و احکام خداوندی داده شده است».

س ۴: آیا قول غیر خدا را بر قول خدا و پیامبرش مقدم بداریم؟

ج ۴: هیچ قولی را بر قول خدا و پیامبرش مقدم نمی‌داریم، به دلیل این‌که خداوند

۱- صحیح رواه احمد ۴۲۸/۳، ۴۴۴.

۲- صحیح رواه احمد ۱۲۶/۴، ۱۲۷.

۳- صحیح رواه أبو داود ۱۰/۵ (۴۶۰۴) والبیغوي ۲۰۱/۱.

می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ [الحجرات: ۱]. «ای مؤمنان (در حکم کردن) بر خدا و رسول او تقدم مجوئید». و پیامبر ﷺ فرمود: «لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ»^۱. «در جائی که نافرمانی خالق لازم آید از مخلوق اطاعت نکنید».

و حضرت عبدالله بن عباس می‌فرماید: «أخشى أن تنزل عليكم حجارة من السماء، أقول لكم: قال رسول الله ﷺ وتقولون، قال: أبوبكر وعمر!!». «می‌ترسم این که از آسمان بر شما سنگ فرود آید (زیرا که) من به شما می‌گویم پیامبر (چنین) می‌فرماید: و شما می‌گوئید که ابوبکر و عمر (چنین) می‌گویند». یعنی به جای استدلال از اقوال پیامبر ﷺ از اقوال حضرت ابوبکر و عمر رضی الله عنهما استدلال می‌کنید در حالی که این‌ها با آنکه اسوه و ستارگان هدایت‌اند، اما از پیامبر پائین‌تر قرار دارند. (مترجم).

س:۵: اگر با یکدیگر اختلاف کردیم چه کار کنیم؟

ج:۵: به قرآن و سنت صحیح پیامبر برمی‌گردیم زیرا خداوند می‌فرماید: ﴿فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ [النساء: ۵۹]. «و اگر در چیزی اختلاف کردید، آن را به الله و پیامبر باز گردانید؛ اگر به الله و روز قیامت ایمان دارید، این بهتر و خوش‌تر است». و پیامبر ﷺ فرمود: «عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ تَمَسَّكُوا بِهَا»^۲. «بر شما است که به سنت من و سنت خلفای راشدین که اسوه هدایت‌اند چنگ بزنید».

۱- صحیح رواه أبوداود وأحمد ۴۲۴/۴ و ۴۳۶، ۶۶/۵ و ۶۷ والبخاری (۱۶۱۳ و ۱۶۱۴) و ۱۶۱۵، ۱۶۱۶ وعبد الرزاق (۲۰۷۰۰) والطبرانی في الأوسط (۲۱۹) مجمع البحرين والكبير (۳۱۵۹) و (۳۱۵۹) و القصص (۵۵/۲) (۸۷۳) والطیالسی (۸۵۶) وأسناده صحیح وصححه الحاكم ۴۴۳/۲ ووافقه الذهبي.

۲- صحیح رواه أحمد ۱۲۶/۴، ۱۲۷.

س ۶: خدا و پیامبرش را چگونه دوست می‌داری؟

ج ۶: خدا و پیامبر ﷺ را با اطاعت و پیروی از اوامرشان دوست می‌داریم، خداوند می‌فرماید: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [آل عمران: ۳۱]. «بگو اگر خدا را دوست می‌دارید مرا پیروی کنید تا این‌که خدا شما را دوست دارد و گناهان شما را ببامزد و خدا آمرزندهٔ مهربان است».

و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ»^۱. «هیچ یکی از شما ایمان‌دار نمی‌شود تا این‌که من در نزد او از پدر و مادرش و همه مردم محبوب‌تر نباشم».

س ۷: آیا عمل را ترک کنیم و توکل بر تقدیر کنیم؟

ج ۷: عمل را ترک نمی‌کنیم به دلیل قول خداوند که می‌فرماید: ﴿فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۖ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۖ فَسَنُيَسِّرُهُ وَلِيُّسَرَىٰ﴾ [اللیل: ۵-۷]. «پس کسی که (در راه خدا مال) داد و (از خدا همواره) ترسید و نیکی (اسلام) را تصدیق کرد، به زودی راه آسانی را برایش میسر خواهیم کرد».

و پیامبر ﷺ فرمود: «اعْمَلُوا فَلَئِنْ مُيسِّرَ لِمَا خُلِقَ لَهُ»^۲. «عمل کنید هر کسی برای هر کاری که پیدا شده برایش آسان خواهد شد (یعنی ما آسان می‌کنیم)».

۱- رواه البخاري ۵۸/۱ (۱۵).

۲- رواه ابن أبي عاصم في السنة (۱۷۳) و (۴۱۸) والحاكم ۳/۲ القضاة ۳۹۳/۱ (۶۷۴).

سُنَّت و بدعت

س ۱: آیا در دین بدعت حسنه هست؟

ج ۱: در دین بدعت حسنه نیست به دلیل این که خداوند می فرماید: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ۳]. «امروز برای شما دین تان را کامل نمودم و نعمتم را بر شما تمام کردم و اسلام را به عنوان کامل ترین دین برای شما پسندیدم».

و پیامبر ﷺ فرمود: «وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ وَكُلُّ ضَالَّةٍ فِي النَّارِ»^۱. «هر بدعتی گمراهی است و هر گمراهی در جهنم است».

س ۲: بدعت در دین کدام است؟

ج ۲: بدعت در دین عبارت از کم و زیاد کردن در دین است خداوند در حالی که مشرکین را رد می کند می فرماید: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾ [الشوری: ۲۱]. «آیا برای مشرکان شریکانی هست که برای ایشان دین آوردند آنچه که خدا به آن اجازه نداده».

و پیامبر ﷺ می فرماید: «مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ»^۲. «کسی که پدید آورد در این دین ما چیز را که در دین نیست پس آن (عمل) مردود است».

س ۳: آیا در اسلام سنت حسنه هست؟

ج ۳: آری در اسلام سنت حسنه هست زیرا پیامبر ﷺ می فرماید: «مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْءٌ...»^۱.

۱- صحیح، رواه أحمد ۳/۳۱۰ و ۳۷۱ و ۴/۱۲۶ و ۱۲۷.

۲- رواه البخاري ۲۲۱/۵ و مسلم (۱۷۱۸) (۱۸) و أحمد ۶/۲۷۰.

«کسی که در اسلام روش نیکویی را اساس گذارد برای اوست اجر آن و اجر کسی که بعد از او آن کار را انجام دهد، بدون این که از اجر ایشان چیزی کم شود...».

چه زمانی نصرت الهی شامل حال مسلمین جهان خواهد شد؟

س ۴: مسلمانان چه وقت یاری خواهند شد؟

ج ۴: مسلمانان هنگامی یاری خواهند شد که به سوی قرآن، و سنت پیامبر اسلام ﷺ برگردند و به اشاعت توحید و یکتاپرستی خداوند پردازند و از شرک و مظاهر آن پرهیز کرده تا جایی که قدرت و توانایی دارند برای نبرد با دشمنان اسلام آمادگی بگیرند، خداوند می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ۝﴾ [محمد: ۷]. «ای مؤمنان اگر دین خدا را یاری کنید خداوند شما را یاری می‌کند و قدم‌های‌تان را (در مقابل دشمنان‌تان) ثابت نگه می‌دارد».

و در جای دیگر می‌فرماید: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا﴾ [النور: ۵۵]. «خدا به کسانی که از شما ایمان آورده و کارهای شایسته کرده‌اند وعده کرده که هر آینه آنها را در زمین حاکم گرداند همچنان که حاکم گردانید کسانی را که قبل از ایشان بودند، و هر آینه ثابت گرداند برای آنها دین‌شان را (همان) به آنها امنیت دهد (تا که) مرا عبادت کنید و چیزی را با من شریک نکنند».

۱- رواه مسلم ۷۰۵/۲ (۱۰۱۷) والنسائی ۷۵/۵ و ۷۷ فی الزکاة باب التحریض علی الصدقة والبغوي ۱۶۰/۶ و ۱۶۱ (۱۶۶۱).

دُعای مُستجاب

پیامبر اسلام ﷺ فرمودند هرگاه بنده‌ای را غم و اندوهی لاحق گردید با کلمات زیر خداوند را بخواند خداوند غم و اندوهش را به راحت و خوش‌دلی تبدیل خواهد نمود، دعا اینست:

«اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ إِسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِبِيعَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجَلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي. إِلَّا أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّهُ وَحُزْنَهُ وَأَبْدَلَهُ مَكَانَهُ فَرَجًا»^۱.

«بار الها! من غلام و پسر غلام و پسر کنیز توام، اختیارم در دست تو است، حکم تو در باره من اجر است، قضاوت تو در باره من عین عدالت است، به تمام اسم‌هایت از تو سؤال می‌کنم، اسم‌هایی که خود را به آن مسمی کرده‌ای یا در کتاب خود نازل فرموده‌ای، یا یکی از مخلوقات را آموخته‌ای یا که در لوح محفوظ نزد خودت محفوظ داشته‌ای (از تو می‌خواهم) که قرآن را بهار دلم و نور سینه‌ام و از بین برنده غم و اندوهم قرار دهی».

عبدُ‌الرب سید زاده

۱۴۱۲/۱۲/۱۵ هـ

نامه‌ای از شهید رحمته

شهید این نامه را جهت کسب اجازه از والد محترم و خود برای جهاد که در آن خواستار دعا از والدش برای شهادت است، نوشته بود، که در نتیجه خداوند ارمان آن ابر مجاهد را که همه شوق شهادت بود در راه خود پذیرفته مورخه ۱۴۱۳/۲/۲۰ هـ به درجه شهادت نایل فرمود.

بسم الله الرحمن الرحيم

۱۴۱۲/۲/۲۴ هـ

به خدمت پدر بزرگوار و نور چشم!

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

ضمن تقدیم سلام امیدوارم که همیشه در ظل خداوند لایزال و رب ذوالجلال باشید شکر الحمدلله بنده سلامت هستم و سلامتی شما یاران را از خداوند کریم رحمی خواسته و خواستگارم باری پدرجان معذرت می‌خواهم که در زندگی برای شما خدمتی که حق شما بود نتوانستم انجام بدهم پدر جان الحمدلله برادرانم مولوی و مدرس و بعضی محصل هستند از خداوند امیدارم اونها را در راه خود توفیق بیشتر عنایت بفرماید و در اهداف دین موفق و مؤید بگرداند پدر عزیزم چنان علمی خدا نصیب نکرد که بتوانم هادی ملت باشم پدرجان بنده هیچ جایی برای اصلاح نفس بهتر از میدان جهاد ندیدم و الآن به توفیق خداوند به اجازت شما بنده قدمی در میدان جهاد و خاص برای اعلای کلمة الله برداشته‌ام پدر مهربانم از شما التماس دارم که دعا کنید خداوند متعالی بنده را در راه خود شهادت نصیب بفرماید تا که فردا روز قیامت در میدان محشر به درگاه خداوند نزد هجده ۱۸ هزار مخلوق جواب‌گوی خطایای خود باشم چونکه من بنده گناه‌گاری هستم و

آخرین التماس بنده این است که حق خود را از بنده معاف بفرماید و دعاء کنید بنده را خداوند موفق بگرداند آمین یا اله العالمین. دیگر عرض ندارم به جز سلامتی شمايان از طرف بنده مولوی محمد انور صاحب و مولوی تاج محمد صاحب مولوی عبدالقادر صاحب و عبدالحکیم صاحب محمد مکی صاحب محمد مدنی صاحب همه را یک به یک سلام عرض دارم و از طرف بنده مادرانم را و تمام خواهرانم یک به یک سلام عرض دارم.

من جانب:

فقیر الی الله عبدالرب غفر الله ذنوبه وستر عیوبه.

۱۴۱۲/۱/۲۴ هـ.